

ЗАХИСТ ВІД ЗЛОВЖИВАНЬ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ «Карітас-Спес Україна»

Політика щодо захисту дітей та незахищених дорослих

Вступ

Цю політику Місії «Карітас-Спес Україна» (Карітас Римсько-Католицької Церкви в Україні) розроблено на основі загальної Політики щодо захисту дітей та незахищених дорослих Конфедерації Карітас Інтернаціоналіс.

1.1. Мета

«Карітас-Спес Україна» визнає право дітей та незахищених дорослих на захист, незалежно від статі, раси, культури та наявності інвалідності. «Карітас-Спес Україна» враховує розстановку повноважень, притаманну роботі з дітьми та незахищеними дорослими, та можливість зловживання та експлуатації персоналом людей, з якими ми працюємо. «Карітас-Спес Україна» прагне створити та підтримувати середовище, що пропагує його основні цінності та запобігає зловживанням та експлуатації усіх людей. Очікується, що працівники¹ та співробітники² «Карітас-Спес Україна» відстоюватимуть гідність усіх людей, з якими вони контактують, гарантуючи, що їх особиста та професійна поведінка є найвищими стандартами. Від них очікується, що вони будуть сумлінно служити та сприяти правильним відносинам, приймаючи на себе свої обов'язки. «Карітас-Спес Україна» визнає унікальні потреби дітей та незахищених дорослих людей, а отже, бере на себе зобов'язання створення та підтримання безпечного середовища для таких людей.

1.2. Область застосування

Ця політика застосовується безпосередньо до таких категорій:

1. Усі працівники та співробітники Центрального офісу, дієцезіальних/регіональних офісів, місцевих осередків «Карітас-Спес Україна».
2. Особи, направлені за допомогою механізмів підтримки, передбачених діючим Статутом «Карітас-Спес Україна», чинним законодавством України та договорами/меморандумами, укладеними «Карітас-Спес Україна».
3. Персонал та працівники Центрального офісу надаватимуть підтримку співробітникам дієцезіальних/регіональних офісів та низових ланок в міру її необхідності.

1.3. Захист дітей та незахищених дорослих

«Карітас-Спес Україна» забороняє будь-які форми експлуатації та зловживання, а саме:

- Працівникам та співробітникам «Карітас-Спес Україна» забороняється займатися сексуальними діями направленими на дітей (осіб, які не досягли 18 років, незалежно від повноліття, чи віку, узгодженого даною місцевістю). Помилкове сприйняття віку дитини не є виправданням.
- Персоналу та співробітникам «Карітас-Спес Україна» заборонено завдавати фізичної чи емоційної шкоди дітям або незахищеним дорослим.
- Персоналу та співробітникам «Карітас-Спес Україна» забороняється використання грошей, працевлаштування, товарів чи послуг з метою вчинення дій сексуального характеру, включаючи сексуальні послуги.
- Персоналу та співробітникам «Карітас-Спес Україна» забороняється будь-яка форма приниження, неповаги або експлуатації стосовно дітей, жінок та незахищених дорослих.
- Працівники та співробітники «Карітас-Спес Україна» не повинні використовувати свої повноваження чи посади, щоб отримувати допомогу або послуги чи переваги.

¹ Персонал - це всі співробітники «Карітас-Спес Україна», волонтери, інтерни та члени правління.

² Співробітники – це консультанти та підрядники

- Персоналу та співробітникам «Карітас-Спес Україна» заборонено використовувати свої повноваження чи посади з метою вимагання оплати, пільг чи будь-якої іншої користі.
- Працівникам та співробітникам «Карітас-Спес Україна» забороняється приймати участь у торгівлі людьми в будь-яких формах.

У такому ж дусі працівникам та співробітникам «Карітас-Спес Україна» категорично не рекомендується вступати в сексуальні стосунки з людьми, з якими вони працюють, оскільки вони засновані на суттєво нерівній динаміці повноважень. Такі відносини суперечать принципам та цінностям «Карітас-Спес Україна», Карітас Європа та Карітас Інтернаціоналіс та підривають авторитет та цілісність їхньої роботи.

1.4. Відповідальність за звітність

Працівники та співробітники «Карітас-Спес Україна» зобов'язані повідомляти про будь-які занепокоєння чи підозри стосовно експлуатації та зловживання дітьми та незахищеними дорослими. Ненадання повідомлення може поставити під загрозу потерпілого та «Карітас-Спес Україна» і це є порушенням даної Політики захисту та Кодексу поведінки «Карітас-Спес Україна».

Працівники «Карітас-Спес Україна» та їхні партнери повинні повідомляти про занепокоєння співробітників іншої організації чи органу, які не належить до структури «Карітас-Спес Україна», через встановлені механізми звітування.

1.5 Запобігання

«Карітас-Спес Україна» дотримується найвищих стандартів щодо людських ресурсів та працевлаштування, щоб захистити людей, з якими ми працюємо, від експлуатації та зловживання. Сюди входять:

- Безпечне трудовлаштування – рекомендації та перевірка потенційних кандидатів з акцентом на бездоганний досвід роботи у виконанні своєї роботи відповідно до Кодексу поведінки. «Карітас-Спес Україна» дотримується загальносекторної схеми рекомендацій, що називається «міжвідомча система розкриття порушень».
- Індукція – вступний інструктаж – усі співробітники проходять вступний інструктаж з Кодексу поведінки, політики скарг і реагування та процедур «Карітас-Спес Україна», Політики та правил поведінки щодо дітей та незахищених дорослих «Карітас-Спес Україна» та Політики поводження щодо дітей та ознайомлюються з Термінологічним словником.
- Підтвердження – весь персонал прочитав, зрозумів і підписав Політику щодо захисту дітей та незахищених дорослих та Кодекс поведінки «Карітас-Спес Україна».

1.6 Захист даних

«Карітас-Спес Україна» зобов'язаний застосовувати найвищий рівень захисту під час обробки персональних даних. Персональна інформація, отримана під час розслідувань, пов'язаних з порушенням Кодексу поведінки «Карітас-Спес Україна» та Політики щодо захисту дітей та незахищених дорослих «Карітас-Спес Україна», буде оброблятися відповідно до Загального регламенту щодо захисту даних (ЄС) 2016/679 фізичних осіб з приводу обробки персональних даних.

Затверджено Керівником «Карітас-Спес Україна» 29 листопада 2019 року

Додатки:

Додаток I – Термінологічний словник

Додаток II - Стандарти поведінки щодо дітей

Додаток III - Форма підтвердження

Додаток IV - Форма звіту

Додаток I-Термінологічний словник

ДИТИНА:

Будь-яка особа, яка не досягла 18 років. Національне законодавство або місцеві звичаї можуть використовувати різні визначення; однак, позиція «Карітас-Спес Україна» полягає в тому, що усі особи, які не досягли 18 років, повинні отримувати рівний захист незалежно від місцевих вікових обмежень.

НЕЗАХИЩЕНИЙ ДОРΟΣЛИЙ:

Незахищені дорослі - це особи віком від 18 років і старші, які перебувають в зоні ризику через такі фактори, як стать, вік, психічне чи фізичне здоров'я, або внаслідок бідності, нерівності чи переміщення, або кризи.

ЗАПЕВНЕННЯ БЕЗПЕКИ:

Відповідальність, яку організації беруть на себе з метою забезпечення того, щоб їх персонал та програми сприяли добробуту дітей та незахищених дорослих людей та охороняли їх від ризику заподіяння шкоди та зловживання. PSEA (запобігання сексуальній експлуатації та зловживанням) та захист дітей підпадають під цей збірний термін.

ЗАХИСТ:

Відповідальність та вжиті заходи щодо запобігання та реагування в разі жорстокого поводження та експлуатації дитини чи незахищеної дорослої людини. Сюди входять: підвищення рівня обізнаності, сприяння навчанню, виявлення та реагування на всі скарги, моніторинг та оцінюванню структур захисту, а також персональна відповідальність.

ЗАХИСТ ДІТЕЙ:

Захист дітей - це запобігання насильству, експлуатації та жорстокому поводженню з дітьми та реагування на них, включаючи сексуальну експлуатацію та зловживання, торгівлю людьми, дитячу працю та шкідливі традиційні практики. Це частина ширшої сфери роботи, відома як Запевнення безпеки.

PSEA (запобігання сексуальній експлуатації та зловживанням):

Усі заходи, що захищають людей від кризових ситуацій, що мають місце в громадах, стосовно сексуальної експлуатації та жорстокого поводження з боку персоналу (наприклад, НУО, ООН та інші учасники).

ЗЛОВЖИВАННЯ:

Будь-яка дія чи бездіяльність, що завдає шкоди іншій людині. Це може включати фізичне насильство, емоційне насильство, сексуальне насильство та занедбання. Це також включає зловживання в Інтернеті та / або через мобільні технології. Існують різні типи зловживань, зокрема:

- 1. Сексуальне насильство:** будь-який фактичний або загрозовий сексуальний акт насильства, вчинений проти дитини чи дорослого, силою чи в нерівних або примусових умовах. Приклади сексуального насильства включають зґвалтування, насильницький сексуальний контакт, наприклад небажаний дотик та безконтактне сексуальне насильство, такі як секстекстинг (відправка смс сексуального характеру) та вербальні чи поведінкові сексуальні домагання.
- 2. Фізичне насильство:** фактична або ймовірна фізична шкода, завдана дитині чи дорослому, наприклад, удари, удари ногою або стрясання, коли є певна інформація або обґрунтовані підозри, що травма була завдана або її настанню свідомо не запобігли.
- 3. Емоційне насильство:** шкода, завдана постійним або жорстким емоційним знуцанням або ігноруванням, наприклад, принизливими покараннями, погрозами, знуцаннями та не наданням турботи та ласки.
- 4. Занедбання:** коли не задовольняються основні потреби, такі як їжа, тепло та медична допомога, або коли відсутнє запобігання впливу будь-якого виду небезпеки.

ЕКСПЛУАТАЦІЯ:

Будь-яка фактична експлуатація або спроба зловживання становищем незахищеності, ієрархією повноважень чи довіри для отримання грошових, соціальних або політичних прибутків. Існують різні типи експлуатації, а саме:

1. **Сексуальна експлуатація:** фактична експлуатація або спроба зловживання становищем незахищеності, ієрархією повноважень чи довіри для сексуальних цілей, включаючи, але не обмежуючись, отримання грошової, соціальної чи політичної користі від сексуальної експлуатації іншої особи.
2. **Дитяча праця:** термін «дитяча праця» загалом позначає будь-яку економічну діяльність, що здійснюється особою, яка не досягла 15 років.
3. **Торгівля людьми:** вербування, транспортування, передача, переховування або утримання дітей або незахищених дорослих людей з метою експлуатації, такої як праця, проституція або сексуальна експлуатація.
4. **Секс заради виживання:** трапляється тоді, коли дитина або незахищений дорослий, який живе в бідності або в надзвичайній ситуації, вирішить займатися сексом або примушується до сексу, як до крайнього способу виживання. Це транзакційний секс в обмін на їжу, воду, наркотики, притулок, гроші та будь-які інші необхідні потреби для цілісного виживання людини.

ПІДОЗРА:

Особа, яку підозрюють у зловживанні, експлуатації чи свідомому допущенні жорстокого поводження з дитиною чи незахищеною дорослою особою. Такі зловживання чи експлуатація можуть заподіяти фізичну, сексуальну, емоційну, психологічну чи іншу шкоду людині. Розслідування повинно визначати вину підозрюваного.

ДОПОВІДАЧ:

Особа, яка виявляє та повідомляє про підозрювані випадки жорстокого поводження або експлуатації дитини або незахищеного дорослого. Усі співробітники «Карітас-спес Україна» зобов'язані подавати звіти, коли виникають підозри у зловживанні або експлуатації, пов'язані з персоналом «Карітас-Спес Україна» або іншими гуманітарними працівниками, навіть якщо вони можуть не мати під рукою усіх фактів.

Додаток II - Міжнародні стандарти поведінки Карітасу щодо дітей

Працівники³ та співробітники⁴ Карітас-Спес Україна повинні бути обізнані щодо відношення та появи в мові, діях та стосунках з дітьми неповаги та захищати їх від завдання їм шкоди. Персонал та співробітники повинні знати, що в будь-який час слід відстоювати гідність кожної дитини та ставитись до всіх дітей з повагою.

Наступний опис подає поведінкові очікування усіх працівників та співробітників під час взаємодії з дітьми (будь-яка особа до 18 років).

Працівники та співробітники «Карітас-Спес Україна»:

ПОВИННІ	ЗАБОРОНЕНО
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поводити себе таким чином, що відповідає цінностям «Карітас-Спес», включаючи дотримання Кодексу поведінки «Карітас-Спес Україна» та Етичного кодексу. 2. Ставитесь до усіх дітей та їх сімей з повагою, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичної чи іншої думки, національного, етнічного чи соціального походження, майнової власності, інвалідності, народження чи іншого статусу 3. Слухати дітей 4. Забезпечувати доброзичливе, інклюзивне та безпечне середовище для дітей, що запобігає будь-яким формам зловживання та експлуатації. 5. Бути чутливими під час перебування з дітьми (тобто мова, розмови, дотики, жести) 6. Поважати культурні відмінності, які не шкодять дітям 7. Бути зрозумілим у діях та місцезнаходженні 8. Присутність принаймні ще одного дорослого, під час перебування з дитиною. В усіх ситуаціях «один на один» слід застосовувати обережність та розсудливість 9. Слідкувати за тим, щоб під час транспортування дитини був присутній дорослий; а якщо немає такої можливості, слід отримати відповідний дозвіл 10. Повідомляти про будь-які проблеми щодо жорстокого поводження з дітьми або експлуатації 11. Розкривати усі звинувачення чи засудження, якщо вони стосуються експлуатації дітей 12. Діяти відповідно до чинного законодавства країни 13. Забезпечувати нагляд за контактами з дітьми, супровід або принаймні перебування з дітьми на виду інших дорослих. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бити та фізично ображати дітей (навіть якщо це традиційно прийнятно в даній місцевості) 2. Емоційно чи словесно ображати дитину 3. Бути суворим з дитиною. Якщо дитина відчувається дискомфортно, припинити контакт. 4. Займатися сексом, або будь-якою сексуальною діяльністю з дитиною, включаючи невідповідні стосунки 5. Надсилати дитині принизливі або шкідливі письмові чи усні повідомлення, такі як секстекстинг, порнографія 6. Використовувати будь-які комп'ютери, мобільні телефони, відеокамери чи соціальні медіа для використання або цькування дітей, а також доступу, завантаження або спільного використання матеріалу стосовно ображення дітей 7. Наймати дитину на роботу 8. Заохочувати дитину зустрічатися за межами робочих відносин 9. Забирати дитину додому 10. Перебувати наодинці з дитиною (можуть бути винятки) 11. Робити для дітей речі особистого характеру, які вони здатні зробити самі 12. Проявляти фаворитизм 13. Перебувати у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотиків під час роботи з дітьми

³ Персонал - це працівники, волонтери, інтерни та члени правління

⁴ Співробітники – це консультанти та підрядники

Додаток III - Форма підтвердження**Підтвердження**

Усі працівники⁵ та співробітники⁶ «Карітас-Спес Україна» повинні прочитати, підписати та дотримуватися Політики щодо захисту дітей та вразливих дорослих «Карітас-Спес Україна», яка забороняє зловживання та експлуатацію дитини чи незахищених дорослих.

Я поділяю політику «Карітас-Спес Україна» із захисту права та гідності дітей та незахищених дорослих та оберігатиму їх від жорстокого поводження та експлуатації, як визначено в політиці «Карітас-Спес Україна» щодо захисту дітей та незахищених дорослих.

Я прочитав політику «Карітас-Спес Україна» щодо захисту дітей та незахищених дорослих і зрозумів наступне:

- визначення зловживання та експлуатації;
- я зобов'язаний повідомляти про зловживання та експлуатацію дитини або незахищеного дорослого;
- як звітувати відповідно до процедур звітності «Карітас-Спес Україна», дотримуючись конфіденційності;
- від мене вимагають дотримуватися стандартів поведінки, описаних у Політиці захисту дітей та незахищених дорослих «Карітас-Спес Україна» та Кодексі поведінки «Карітас-Спес Україна»;
- мені потрібно виконувати вказівки Кодексу поведінки «Карітас-Спес Україна», Політики «Карітас-Спес Україна» щодо захисту дітей та незахищених дорослих, Політики та процедур розгляду скарг «Карітас-Спес Україна» та ознайомитись із суміжними документами, включаючи:
  - Кодекс поведінки «Карітас-Спес Україна»
  - Політика та процедури розгляду скарг «Карітас-Спес Україна»
  - Політика та процедури розгляду скарг Організації-члена (якщо застосовується)
  - Додаток I – Термінологічний словник
  - Додаток II - Стандарти поведінки щодо дітей
- якщо у мене є якісь питання, я зобов'язаний запитати мого керівника або призначеного працівника;
- порушення Політики та неподання повідомлення може призвести до дисциплінарного стягнення, включаючи припинення виконання обов'язків чи звільнення.

ПІДПИС ПРАЦІВНИКА

ДАТА

---

⁵ Персонал - це працівники, волонтери, інтерни та члени правління

⁶ Співробітники – це консультанти та підрядники

Додаток IV - Форма ЗВІТУ

Підозра зловживання дитиною або експлуатацію дитини та незахищеного дорослого**Інструкції**

Про будь-яку підозру чи занепокоєння щодо наявності жорстокого поводження з дітьми чи дорослими, в яких беруть участь працівники⁷ «Карітас-Спес Україна» та їхні співробітники⁸, необхідно повідомляти, як вимагається в Політиці та процедурах розгляду скарг «Карітас-Спес Україна» та Політиці щодо захисту дітей та незахищених дорослих. Якщо ви не в змозі заповнити усі розділи, заповніть ті, щодо яких ви впевнені. Якщо потерпілих більше ніж один, заповніть окремий звіт для кожного потерпілого. Ідентифікація особи, яка складає звіт не розголошуватиметься, крім випадків, коли це необхідно. Якщо особа, яка складає звіт вважає, що небезпека неминуча для неї чи когось із потерпілих, слід негайно попередити Керівника «Карітас-Спес Україна». «Карітас-Спес Україна» зобов'язаний реагувати на усі звіти та відповідати на них.

Якщо існує реальна загроза життю або необхідна екстрена допомога, будь ласка, зверніться до місцевих органів влади та одразу попередьте місцеве керівництво. Мета цієї форми звіту - повідомити «Карітас-Спес Україна» про будь-яку підозрілу діяльність щодо зловживань чи експлуатації з метою оцінки та визначення наступних дій.

ЗВІТ**ОСОБА, ЯКА СКЛАЛА ЗВІТ:**

Чи бажає особа, яка склала звіт бути ідентифікованою?

Так Ні

Якщо так, впишіть ім'я особи та контактну інформацію

Ім'я: _____ Прізвище: _____ По батькові: _____

Номер телефону, включаючи код міста або код країни (основний)

_____ (альтернативний) _____

Електронна пошта: _____

Назва організації: _____ Назва посади: _____

ПОТЕРПІЛИЙ:

Потерпілим є дитина чи дорослий?

Дитина Дорослий

Особа потерпілого:

Ім'я: _____ Прізвище: _____ Нік: _____

Невідомий

(Якщо ви не можете вказати особу потерпілого, впишіть Невідомий.)

Орієнтовний вік _____ Стать _____

Дитина це будь-яка особа, яка не досягла 18 років

Надайте будь-яку додаткову інформацію

Вихователь / Опікун / Родич:

Ім'я: _____ Прізвище: _____ Прізвище невідоме

(Якщо ви не можете надати особу вихователя / опікуна / родича, впишіть Невідомий.)

Фізична адреса: _____

(Наприклад: назва села, назва вулиці, міста, будинку, будівлі)

Номер телефону Включіть код міста або код країни (основний)

_____ (альтернативний) _____

Електронна пошта _____

Орієнтовний вік _____ Стать _____

⁷ Персонал - це працівники, волонтери, інтерни та члени правління

⁸ Співробітники – це консультанти та підрядники

ПОДРОБИЦІ ІНЦИДЕНТУ

Тип інциденту:

(Зазначте все, що стосується)

- сексуальне насильство *(наприклад, ласка, поцілунки, безконтактна сексуальна активність, звалтування)*
- експлуатація *(наприклад, викрадення, примусова проституція, секс з метою виживання, дитяча праця)*
- емоційне насильство *(наприклад, залякування, погрози, приниження, знуцання)*
- фізичне насильство *(наприклад, удари, удари ногами, стрясування)*
- інше *(вказати інше)*

Місцезнаходження:

Адреса/ фізичне місцезнаходження інциденту: _____

*(Серед прикладів: назва села, назва вулиці, міста, будинку, будівлі)***Дати:**

Орієнтовна дата інциденту: місяць _____ дата _____ рік _____

Дата звіту: місяць _____ дата _____ рік _____

Фізичний та емоційний стан:Фізичний та емоційний стан потерпілого *(зазначте все, що стосується)*

- порізи, синці, рани, подряпини
- поведінкові зміни *(наприклад, гнів, плач, виступ, замкнутість, раптова хвороба)*
- інше

Будь ласка, далі опишіть фізичний та емоційний стан постраждалого.

Порушення стану здоров'я або інвалідність:

Чи є у потерпілого фізичні вади або втрата працездатності?

- Так Ні Не знаю

Якщо так, опишіть порушення або втрату працездатності.

Опис інциденту:

Як особі, яка склала звіт, стало відомо про цей випадок?

- став свідком цього інше *(визначте інші)* _____

Безпека постраждалого:

Чи постраждалий знаходився в безпосередній небезпеці до заповнення цієї форми?

- Так Ні

Чи ви повідомляли відповідні органи влади та вище керівництво *(якщо стосується)*?

- Так Ні

Будь ласка, надайте будь-яку додаткову інформацію.

ПІДОЗРЮВАНИЙ:

Ім'я _____ Прізвище _____ По батькові _____

Невідомий *(Якщо ви не можете вказати особу підозрюваного, впишіть Невідомий)*Номер телефону, включаючи код міста або код країни *(основний)*_____ *(альтернативний)* _____

Електронна пошта: _____ Приблизний вік _____

Стать _____

Фізичний опис підозрюваного:

Фізична адреса _____ невідома *(Наприклад : назва села, назва вулиці, міста, будинку, будівлі)*

Назва організації _____ Назва посади _____

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

Чи є інші особи, які володіють більшою кількістю інформації?

- Так Ні

Якщо так, вкажіть подробиці: